

..... Imię i nazwisko ucznia
..... Pełna nazwa szkoły
.....

Maksymalna liczba punktów	40
Uzyskana liczba punktów	

**KONKURS GEOGRAFICZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2023/2024**

ETAP PIERWSZY

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 60 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 25 zadań.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Odpowiedzi do zadań z poleceniem „oblicz” **muszą zawierać obliczenia lub rozwiązanie przy pomocy rysunku**, z którego wynika poprawna odpowiedź. Sama odpowiedź nie będzie punktowana.
6. **Zadania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.**
7. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
8. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
9. W nawiasach obok numerów zadań podano maksymalną liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
10. Obliczenia wykonuj samodzielnie, nie używaj kalkulatora.

POWODZENIA!

Zadanie 1. (1 punkt)

Na mapie przedstawiono podział administracyjny Polski.

W którym z województw w grudniu dzień będzie najkrótszy?

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. lubelskie B. zachodniopomorskie C. podkarpackie D. pomorskie

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 2. (2 punkty)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem.

Poziomica to linia na mapie łącząca punkty o tej samej wysokości.	P	F
Depresje na mapie hipsometrycznej oznaczone są kolorem jasnozielonym.	P	F
Mapa hipsometryczna to mapa przedstawiająca ukształtowanie powierzchni Ziemi za pomocą poziomicy i nałożonych barw hipsometrycznych.	P	F

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 7. (2 punkty)

Zaznacz kółkiem właściwe odpowiedzi.

W Tatrach spotykamy wiele rzadkich gatunków roślin, w tym endemity i relikty. Endemity to rośliny występujące tylko na małym, ograniczonym terenie. Do gatunków endemicznych Tatr należą:

- A. warzucha tatrzańska B. wiechlina zwyczajna C. dębik ośmiopłatkowy D. brzoza ojcowiska

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 8. (1 punkt)

Podkreśl te obiekty, które nie należą do środowiska przyrodniczego:

powietrze, drogi, rzeki, morza, skały, gleby, zwierzęta, nasyp kolejowy, park

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 9. (1 punkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując poniższe określenia.

Formy terenu	
wypukłe	wklęsłe

Określenia: pagórek, dolina, wzgórze, kotlina, góra

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 10. (2 punkty)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem.

Najwyższym punktem pasa pojezierzy jest Łysica (614 m n.p.m.)	P	F
W pasie gór występują Karpaty, Sudety i góry Świętokrzyskie.	P	F
W pasie Kotlin Podkarpackich przeważają płaskie tereny z licznymi jeziorami naturalnymi.	P	F

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 11. (2 punkty)

A. Zapisz nazwy kontynentów w kolejności od najmniejszego do największego.

Kontynenty:

.....

B. Uzupełnij luki w poniższych zdaniach.

Wielkie odkrycia geograficzne przyniosły nowe trasy do podróży drogą morską

i lądową. Wśród znanych odkrywców byli:, który

udał się w podróż dookoła Ziemi oraz, który

wyruszył w podróż drogą morską z Europy do Indii.

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 12. (2 punkty)

Podkreśl cechy ruchu obrotowego Ziemi:

- a) ruch odbywa się z zachodu na wschód
- b) pełny obrót o 360° trwa 24 godziny
- c) Ziemia obraca się wokół własnej osi
- d) w ciągu 1 godziny Ziemia obraca się o 15°
- e) ruch odbywa się w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara
- f) odbywa się po orbicie

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 13. (1 punkt)

Dobierz datę do poniższej charakterystyki:

W tym dniu Słońce góruje w zenicie na zwrotniku Koziorożca. Na półkuli północnej rozpoczyna się zima, a na półkuli południowej lato.

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

A. 21 III

B. 22 VI

C. 23 IX

D. 22 XII

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 14. (1 punkt)

W którym z poniżej zapisanych miast mieszkańcy obchodzą najwcześniej Sylwestra?

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. Lublin B. Nowy Jork C. Tokio D. Londyn

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 15. (3 punkty)

W każdym ciągu nazw geograficznych podkreśl po jednym obiekcie, który nie pasuje do pozostałych i uzasadnij swój wybór.

Przykład: Madagaskar, Borneo, Grenlandia, Islandia

Uzasadnienie – największe wyspy na kontynentach

- a) jelenź, lew, ryś, dzik – uzasadnienie:.....
- b) regiel dolny, kosodrzewina, turnie, namorzyny – uzasadnienie:.....
.....
- c) jezioro rynnowe, klif, łądolód, morena – uzasadnienie:.....
- d) kopalnie, hałdy, gwara śląska, region rolniczy – uzasadnienie.....
.....

Liczba punktów
..... /3

Zadanie 16. (1 punkt)

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

Do roślin strefy śródziemnomorskiej nie należy:

- A. lawenda B. cedr C. malina moroszka D. winorośl

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 17. (2 punkty)

Do podanych formacji roślinnych dobierz gatunki zwierząt w nich żyjące z wymienionych poniżej tabeli.

wilgotny las równikowy	lasy liściaste i mieszane strefy umiarkowanej

Gatunki zwierząt: puszczyk, niedźwiedź polarny, wielbłąd, goryl, ara, lis stepowy, zaskroniec, dzik, ryś, renifer, tapir

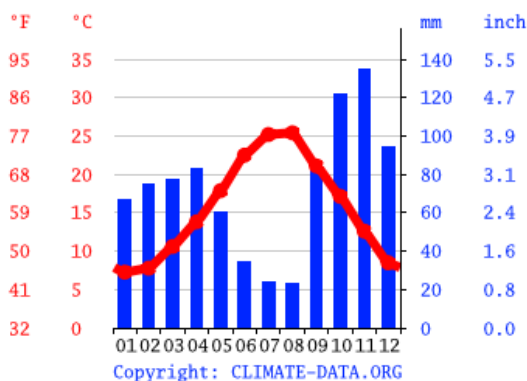
Liczba punktów
..... /2

Zadanie 18. (1 punkt)

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

Przedstawione na klimatogramie dane wskazują na to, że stacja X znajduje się w strefie klimatycznej:

- A. równikowej B. zwrotnikowej C. podzwrotnikowej D. umiarkowanej

Klimatogram stacji X

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 19. (1 punkt)

Którą formację roślinną charakteryzuje poniższy opis?

Formacja ta uformowała się w strefie umiarkowanej, gdzie występowały mniejsze ilości deszczu. W związku z tym nie mogły się rozwijać tutaj lasy. Tereny te porośnięte są trawami i kolorowo kwitnącymi roślinami.

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. sawanna B. step C. tajga D. tundra

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 20. (2 punkty)

Dobierz do stref krajobrazowych jej mieszkańców spośród podanych poniżej tabeli.

Do niektórych ze stref możesz wpisać więcej niż jedną nazwę.

Nazwa strefy krajobrazowej	Jej mieszkańcy
Wilgotny las równikowy	
Sawanna	
Pustynia gorąca	
Step	
Pustynia lodowa	

Mieszkańcy stref krajobrazowych: Berberowie, Inuici, Mongołowie, Tuaregowie, Masajowie, Pigmeje, Indianie Yanomani.

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 21. (2 punkty)

Podkreśl cechy charakteryzujące strefę roślinną tundrę:

- dni i noce polarne występują prawie w całej strefie
- świat zwierząt charakteryzuje się dużą ilością gatunków dużych ssaków: np. łosie, wilki, niedźwiedzie brunatne
- występują tutaj cztery pory roku
- lato jest krótkie, zima długa
- dominują gatunki drzew: świerk, sosna, jodła, modrzew
- występuje tutaj wieloletnia zmarzlina

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 22. (1 punkt)

Ułóż w poprawnej kolejności – idąc od dołu ku szczytom, piętra roślinne w Himalajach.

Piętra: piętro śnieżne, piętro lasów iglastych, piętro wiecznie zielonych lasów, piętro lasów liściastych, piętro górskich łąk, piętro krzewów

Poprawna kolejność:

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 23. (1 punkt)

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

Zajęcia mieszkańców: hodowla wielbłądów, owiec i kóz, uprawa ziemi w oazach dotyczą mieszkańców strefy:

A. sawanna

B. step

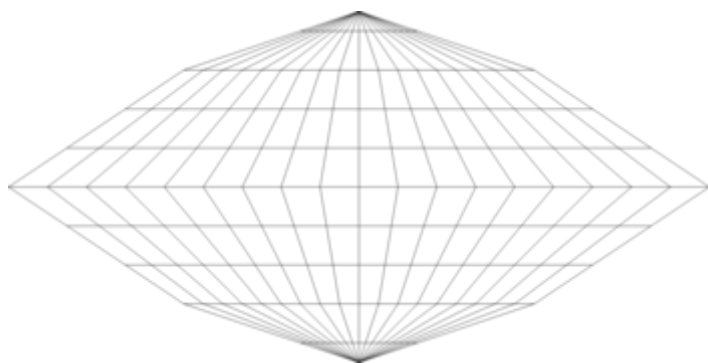
C. tajga

D. pustynia gorąca

Liczba punktów

..... /1

Zadanie 24. (2 punkty)

Siatka Kirchhoffa (źródło: Wikipedia)

Siatka Kirchhoffa jest jedną z licznych siatek kartograficznych, przedstawiających powierzchnię całej Ziemi. Znana jest od XV wieku. Narysowano w niej południki i równoleżniki co 20°.

Wybierz te z podanych poniżej elementów, które w tej siatce odwzorowane są wiernie (przypomnij sobie cechy siatki geograficznej).

Wykorzystaj do odpowiedzi linijkę i zrób pomiary długości.

- a) długość równika
- b) długość południka środkowego
- c) długość równoleżnika 60°
- d) długość południka 60°

Liczba punktów

..... /2

Zadanie 25. (2 punkty)

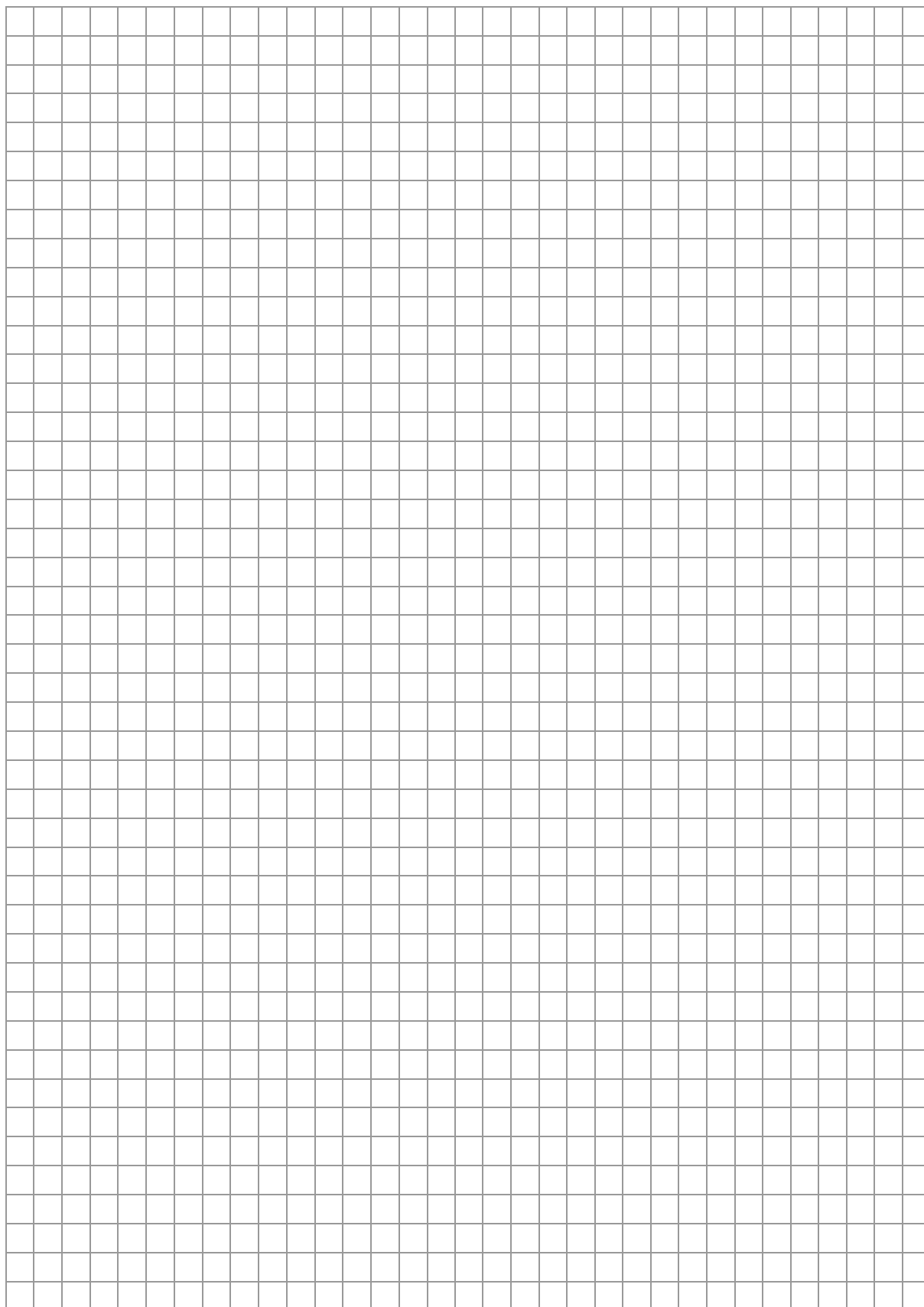
Przeczytaj uważnie poniższy tekst i skreśl błędne części zdania (podwójne określenia oddzielone znakiem „ukośnik”).

Układ Słoneczny tworzy **osiem / dziewięć** planet oraz jedna gwiazda – Słońce. Planety wewnętrzne, skaliste to **Merkury, Wenus, Ziemia, Mars / Merkury, Ziemia, Mars, Jowisz**. Autorem teorii heliocentrycznej, głoszącej, że Słońce jest w centrum Układu Słonecznego był Mikołaj Kopernik, a ogłosił ją w **XVI / XVIII** wieku.

Liczba punktów

..... /2

BRUDNOPIS

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

KONKURS GEOGRAFICZNY

DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

ROK SZKOLNY 2023/2024

ETAP PIERWSZY

Zadanie 1. (1 punkt) D. pomorskie

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 2. (2 punkty) P, F, P

- 2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź

Zadanie 3. (2 punkty)

- 2 p. – za dwa poprawnie oznaczone miejsca na mapie
- 1 p. – za jedno poprawnie oznaczone miejsce na mapie
- 0 p. – za brak poprawnego oznaczenia

Zadanie 4. (1 punkt) A. 6225 km

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Obliczenia:

1: 75 000 000

1 cm – 750 km

8,3 cm – 6225 km

Zadanie 5. (1 punkt) – 629 metrów

- 1 p. – za poprawne obliczenie i podanie wyniku
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Obliczenia:

$2301 - 1672 = 629$ metrów

Różnica wysokości wynosi 629 metrów.

Uwaga: Jeśli uczeń odczytał 2307 i wykonał poprawne obliczenie, tj. $2307 - 1672 = 635$ m – uznajemy wynik.

Zadanie 6. (3 punkty) Skreślone: skały wapienne, jaskinie, wąwozami, reglem

- 3 p. – za poprawnie skreślone wszystkie cztery błędne określenia
- 2 p. – za poprawnie skreślone trzy błędne określenia
- 1 p. – za poprawnie skreślone dwa błędne określenia
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedno poprawnie skreślone błędne określenie

Poprawny tekst:

*Tatry Wysokie zbudowane są głównie ze skał **granitowych**. Skały te są bardziej odporne na niszczące działanie wody, dlatego w tej części Tatr występują **jeziora**. Do charakterystycznych form należą głębokie doliny, na przykład Dolina Roztoki czy Dolina Rybiego Potoku. Wysokie, silnie wydłużone wzniesienia, nazywane grzbietami górskimi rozdzielone są obniżeniami, czyli **przełęczami**. Innymi charakterystycznymi formami są ostre szczyty – turnie czy usypiska odłamów skalnych nazywane **stożkami piargowymi**.*

Zadanie 7. (2 punkty). A) warzucha tatrzańska, B) wiechlina zwyczajna

- 2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za jedną poprawną odpowiedź
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 8. (1 punkt) - drogi, nasyp kolejowy, park.

- 1 p. – za wszystkie trzy poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub odpowiedź niepełną

Zadanie 9. (1 punkt) za całą poprawnie uzupełnioną tabelkę

- 1 p. – za poprawną odpowiedź, czyli całą uzupełnioną tabelkę
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub błędne odpowiedzi w wierszach

Poprawny zapis:

Formy terenu	
wypukłe	wklęsłe
pagórek, wzgórze, góra	dolina, kotlina

Zadanie 10. (2 punkty) F, F, F

- 2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź

Zadanie 11. (2 punkty)

- A. Kontynenty: **Australia z Oceanią, Europa, Antarktyda, Ameryka Południowa, Ameryka Północna, Afryka, Azja**
- B. Odkrywczy: **Ferdynand Magellan, Vasco da Gama**

- 2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi, tj. podanie poprawnej kolejności kontynentów i dwa poprawne nazwiska odkrywców
- 1 p. – za jedną poprawną odpowiedź, tj. podanie poprawnej kolejności kontynentów lub dwa poprawne nazwiska odkrywców
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub odpowiedzi błędne

Zadanie 12. (2 punkty) za wszystkie cztery poprawne wskazania: a, b, c, d

- 2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie - trzy poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź

Cechy ruchu obrotowego:

- a) ruch odbywa się z zachodu na wschód
- b) pełny obrót o 360° trwa 24 godziny
- c) Ziemia obraca się wokół własnej osi
- d) w ciągu 1 godziny Ziemia obraca się o 15°

Zadanie 13. (1 punkt) D. 22 XII

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 14. (1 punkt) C. Tokio

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 15. (3 punkty) Podkreślenia: lew, namorzyny, klif, region rolniczy

- 3 p. – za cztery poprawnie uzupełnione wiersze
- 2 p. – za trzy poprawnie uzupełnione wiersze
- 1 p. – za dwa poprawnie uzupełnione wiersze
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jeden poprawnie uzupełniony wiersz

- a) jeleń, ryś, dzik – uzasadnienie: zwierzęta lasu liściastego i mieszanego strefy umiarkowanej
- b) regiel dolny, kosodrzewina, turnie – uzasadnienie: piętra roślinne w górach
- c) jezioro rynnowe, łądolód, morena - uzasadnienie: formy polodowcowe
- d) kopalnie, hałdy, gwara śląska, - uzasadnienie: określenia związane z krajobrazem przemysłowym Wyżyny Śląskiej.

Zadanie 16. (1 punkt) C. malina moroszka

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 17. (2 punkty) – poprawnie uzupełnione obie kolumny tabeli

- 2 p. – za poprawnie wpisanie wszystkich zwierząt (siedmiu) w tabeli
- 1 p. – za poprawnie wpisanie czterech – sześciu zwierząt w tabeli
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub uzupełnienie poprawne jednego – trzech zwierząt w tabeli

wilgotny las równikowy	lasy liściaste i mieszane strefy umiarkowanej
goryl, ara, tapir	puszczyk, zaskroniec, dzik, ryś

Zadanie 18. (1 punkt) C. podzwrotnikowej

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 19. (1 punkt) B. step

- 1 p. – za poprawną odpowiedź
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi w kolumnie

Zadanie 20. (2 punkty) za poprawnie uzupełnioną tabelę

- 2 p. – za poprawne uzupełnienie sześciu - siedmiu nazw w tabeli
- 1 p. – za poprawne uzupełnienie czterech - pięciu nazw w tabeli
- 0 p. – za brak poprawnego uzupełnienia lub poprawne wpisanie w tabeli jednej – trzech nazw w tabeli

Nazwa strefy krajobrazowej	Jej mieszkańcy
Wilgotny las równikowy	Pigmeje, Indianie Yanomani
Sawanna	Masajowie
Pustynia gorąca	Berberowie, Tuaregowie
Step	Mongołowie
Pustynia lodowa	Inuici

Zadanie 21. (2 punkty)

- 2 p. – za wskazanie wszystkich czterech poprawnych odpowiedzi
- 1 p. – za wskazanie dwóch - trzech poprawnych odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub wskazanie jednej poprawnej odpowiedzi

Cechy charakteryzujące strefę roślinną tundrę:

- dni i noce polarne występują w całej strefie
- występują tutaj cztery pory roku
- lato jest krótkie, zima długa
- występuje tutaj wieloletnia zmarzlina.

Zadanie 22. (1 punkt)

- 1 p. – za poprawną odpowiedź, tj. ułożenie poprawnej kolejności wszystkich pięter
- 0 p. – za brak poprawnej kolejności pięter roślinnych w Himalajach

Poprawna kolejność:

- piętra: piętro wiecznie zielonych lasów, piętro lasów liściastych, piętro lasów iglastych, piętro krzewów, piętro górskich łąk, piętro śnieżne.

Zadanie 23. (1 punkt) D. pustynia gorąca

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 24. (2 punkty) a, b, c

- 2 p. – za wskazanie wszystkich poprawnych odpowiedzi
- 1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub wskazanie jednej poprawnej odpowiedzi

Elementy, które w siatce Kirchhoffa odwzorowane są wiernie:

- a) długość równika
- b) długość południka środkowego
- c) długość równoleżnika 60°.

Zadanie 25. (2 punkty) skreślenia: dziewięć planet; Merkury, Ziemia, Mars, Jowisz; XVIII w.

- 2 p. – za trzy poprawne skreślenia
- 1 p. – za dwa poprawne skreślenia
- 0 p. – za brak poprawnych skreśleń lub jedno poprawne skreślenie.

Tekst: Układ Słoneczny tworzy **osiem planet** oraz jedna gwiazda – Słońce. Planety wewnętrzne, skaliste to **Merkury, Wenus, Ziemia, Mars**. Autorem teorii heliocentrycznej, głoszącej, że Słońce jest w centrum Układu Słonecznego był Mikołaj Kopernik, a ogłosił ją w **XVI** wieku.